

Alfred Fouillé piše v časniku: Revue des deux Mondes, 1997, št. 139 te-le hude besede.

»Dandanes presega število mladoletnih hudodelcev skoro za polovico število doraslih. In vendar je vseh mladoletnikov komaj 7 milijonov, a doraslih ljudij 20 milijonov. V Parizu je večina zaprtih oseb mlajša od 21 let, in skoraj vsi so zakrivali velika hudodelstva, n. pr. v samo enem letu 30 umorov, 39 ubojev, 3 umore sorodnikov, 2 zastrupljenja, 114 samoumorov, 4212 dregljajev in ran, 25 zažiganj, 233 nenravnih hudodelstev, 458 večjih in 11.862 manjših tatvin. Lep račun o nadepolni mladeži!«

In kdo je kriv, da se na Francoskem širi med mladino tako hitro pokvarjenost? Dom in šola. In kdo nosi v šoli krivdo? Ali slab vzgled učiteljev? Ne, o učiteljih pravi statistik Tarde: »Učitelji so po uradnih izkazih izmed najbolj nraavnih oseb.« Ali je kriv razširjen pouk? Ne, ampak pomanjkanje krščanskega nauka, kojega učitelj, če bi tudi sam hotel, ne sme poučevati. Duhovnik pa je na Francoskem itak izključen iz šole. Fouillé sam, čeprav kolikor mogoče brani novo šolo, vendar tudi pripozna, da se v francoski šoli gleda le na izobrazbo razuma, a na vzgojo srca se popolnoma pozablja. In to je po njegovemu mnenju krivo, da se je pokvarjenost med francosko mladino že tako udomačila. On piše:

»Ne slovica in pravopisje, računstvo in številenje, zgodovina in zemljepisje bo odvrčalo otroka od slabih dejanj. Nauči se ga toliko pravil, nauči ga gorovja holandskega in jezer ameriških, njegove strasti se ne bodo spremenile. Če se glava natlači z dejstvi, imeni in številkami, se s tem niso vzbudile v otročjem duhu misli, ki povzročajo blago mišljenje in brzdajo strasti. Učitelj bi naj ne izobrazoval pomneža, ampak vest.«

Čeprav Fouillé ni katoliškega mišljenja, ampak svobodomiselnega, vendar pripozna: »Vsi se čudijo, in vendar je dokazano, da je število ženskih hudodelcev enako številu moških v okraju Bretagne, kjer je mož skoro ravno tako veren, kakor žena in kjer so hudodelstva sploh tudi med možkimi jako redka. Obratno pa je število ženskih hudodelcev povsod tako veliko kakor možkih, kjer je žena ravno tako brezverna kakor mož.«

Resno misleči Francozi, tudi taki, ki niso verni katoličani, pa vendar razumni, obžalujejo že nesrečno šolsko postavo od leta 1882, s katero se je vrgel krščanski nauk iz šole ter želijo, da bi se duhovnik zopet vrnil v šolske sobane. Nam Avstrijcem bodi francoska šola v svaritev! Skrbimo, da vzgojevanje po krščanskih naukih in načelih ne izgine iz naših šol, ampak da se še bolj vglubi in razširi!

Mili darovi za družbo vednega češčenja: Ruše 15 fl., Rajhenburg 37 fl. 28 kr., Sv. Štefan pri Celju 13 fl., Sv. Peter pod Sv. gor. 7 fl. 40 kr., Sv. Janž na Peči 6 fl. 44 kr., Sv. Nikolaj pri Slov. Gradcu 2 fl., Marija Snežna 16 fl., Teharje 24 fl., Sv. Martin pri Slov. Gradcu 19 fl., Svičina 6 fl. 13 kr., Vitanje 10 fl., Sv. Martin v Rožni dolini 20 fl., Frankolovo 14 fl., Črešnice 5 fl. 8 kr., Gotovlje 6 fl., Sv. Pavel pri Preboldu 7 fl. 35 kr., Ormož 8 fl. 7 kr., Sv. Ropert v Slov. gor. 20 fl. 68 kr., Sv. Martin na Paki 6 fl. 10 kr., Selnica 5 fl., Dolič 10 fl. 70 kr., volilo Margarete Lintner 10 fl., Marija in Liza Rožer 2 fl., Marenberg 4 fl. 3 kr., Vitanje 11 fl. Makole 35 gld., Slov. Bistrica

15 gld., Studenice 10 gld., Spodnja Polskava 3 gld. 35 kr., Sv. Janž na Dravskem polju 9 gld., Sv. Janž pri Dravogradu 5 gld., Solčava 6 gld. 12 kr., Nazarje 5 gld.

Gospodarske stvari.

Kmetske zadruge.

(Iz Žalca.)

Dosedaj smo na kratko izpregovorili o prvi točki § 1. zadrughnih pravil, sedaj bomo pa prestopili k drugi točki tega §, ki se glasi: »Skupna prodaja vseh pridelkov in izdelkov poljedelstva.« Poglejmo si bolj natančno, kaj pomeni ta kratek stavek. Vse, kar prideluje in izdeluje poljedelec, prodaja se lahko po združenju v zadrughah skupno. Da bode to dragemu čitatelju bolj razumljivo, hočem razložiti to v nekaj prilikah.

Recimo! Pri eni kmetijski zadrugi je združenih 500 kmetovalcev. Vsak pridelava poprečno 4 stotov pšenice, 5 stotov ovsa, 2 stota fižola. Te reči vsak posameznik že tudi prodaja, toda ponujati jih mora okrog in vsled tega, ker ponuja, mora tudi ceneje dati. Pa če tudi pride kupec domu blaga kupovat, navadno kmetovalec ne vé za ceno, in kupec dobi blago ceneje, kakor je pa cena v istini; saj pa to tudi mora, ker si mora pri svojem trudu nekaj zaslužiti. Ako pa je zadruga, bodo kmetovalci svoje blago, katero imajo na prodaj, pripeljali zadrugi; ta bode pustila žito na stroju očistiti in dobro skupaj, ter slabo skupaj spraviti, in ker bode imela, če vzamemo navedeno množino, 2000 stotov ovsa, 1000 stotov fižola, bode prodala to skupaj takoj v prve roke, to se reče onemu, kateri blago potrebuje, in sicer za boljšo ceno kakor pa posamezni kmet. Vzrok je, ker bode zadruga vedela za ceno dotičnemu blagu, in ker bode kupec blago, katero bode skupaj dobil, rad dražje plačal, saj mu ne bode potreba hoditi od hiše do hiše ter je iskati in pa še mešetarje plačevati. Kakor sem tukaj povedal o žitu, tako je tudi v vsakim drugim pridelkom kmetijstva. Le vzemimo na pr. sadje. Zdaj morajo kupci hoditi od hiše do hiše, da poizvejo, koliko ima ta ali oni sadja na prodaj in ker kmet ne vé, kakšno ceno ima sadje, pa je da navadno nekoliko ceneje prekupcu, kakor pa je cena v istini. Ko bodo kmetje združeni v zadruge, bodejo naznanili zadrugi, koliko imajo sadja na prodaj. Zadruga bode pisala onim kupcem, kateri sami sadje potrebujejo in ker bodejo že naprej vedeli, koliko dobijo sadja, bodejo sami prišli, sadje kupili, in ker njim ne bode potreba ne mešetarjev in ne prekupecev, bodejo plačali sadje dražje in to v korist kmetovalcu.

Ravno tako kakor z žitom, sadjem, se bode po zadrughah prodajalo tudi vino, živina in les, sploh vse, kar kmetovalec pridelava. Upam, da me je vsaki kmetovalec razumel in da sedaj veruje, da bode boljše za njega, da se združi v zadruge in prodaja vse svoje pridelke skupno, kakor pa vsak za sebe. Kakor pa prodajajo kmetovalci svoje pridelke skupno, če so združeni v zadrughah, ravno tako prodajajo izdelke kmetijstva skupno. Kaki izdelki pa so ti? Izdelki kmetijstva so v prvi vrsti mleko, surovo maslo, sir, zabela, suho sadje, sadna pijača itd. Pri nas se vse premalo gleda na te izdelke kmetijstva. Večina sira pride k nam iz inozemstva, in vendar bi lahko pridelavali mi ves sir, kar ga rabimo doma, sami in ga še zraven veliko

prodali. Le malo računimo, koliko bi nam znalo kaj tacega dajati dobička. Recimo, da je združenih v eni zadrugi 500 kmetovalcev, od kojih vsak redi povprečno 3 krave. Zdaj ne vrže kmetu njegova krava, razven da mu da teleta in da ima mleko za dom, prav nobenega dobička, ako ni slučajno blizo mesta, kjer se lahko prodaja mleko. Če pa je enkrat zadruga in je združenih pri istej 500 kmetov in ima vsak poprečno tri krave dobre mlekariče, bode pa zadruga postavila s pomočjo države in dežele lastno mlekarno, to je hišo, kjer se bode delal sir za prodajo. Tukaj bode nastavljen nalašč človek, kateri bo delal surovo maslo in sir ter vodil celo mlekarno. Recimo, da daje dobra krava v 10 mesecih 2000 litrov mleka, — dobre krave, katere se dobro krmijo, dajo res do 3000 litrov mleka na leto — in da mleko s strojem v surovo maslo ali sir spremenjeno daje 6 do 7 kr. na liter, potem vrže kmetu krava na leto dobička 120 do 140 gld. razun teleta. In da je to lep denar, menda nihče ne bode oporekal. In da se prav lahko doseči, ako se kmetovalci združijo. Eden sam tega ne more storiti, ali 300, 500, kmetovalcev stori to lahko. Če redi poprečno vsak 3 krave, se pridelava poprečno 30.000 htl. mleka in zato se že izplača, da se postavi mlekarnica in izdeluje surovo maslo pa sir. Vsak ud zadruga dobi nalašč zato napravljeno posodo, v kateri prinese vse zvečer in v jutro namolzeno mleko; vse se zmeri in stehta, da se ve koliko ga je in kake vrednosti da je, to se zapiše v posebno knjigo in ob koncu mesca pa dobi vsakteri po množini in kakovosti mleka svoj denar. Zdaj sem skušal razložiti, kaj pomeni skupna prodaja vseh pridelkov in izdelkov poljedelstva; upam, da so me kmetovalci razumeli in da ne bodo prav nič dalje odlagali, ampak takoj si osnovali kmetijsko zadruge, se vsi v taisto združili in vse, kar potrebujejo skupno po zadrugi kupovali, in kar pridelajo, pa skupno po zadrugi prodajali. In ako storijo tako, odprla se bode nova, boljša doba za kmetovalce, blagostanje se bode vzdignilo, kmetovalec, ko bo videl, da mu kmetija resnično nese dobiček, bode dobil veselje do kmetijstva, delal bode pridno, gnojil dobro, in sreča ter zadovoljnost se bode povrnili zopet k našemu kmetovalcu, kateri bode potem se toliko bolj ljubil svojo zemljo in hvalil Boga za pomoč in blagoslov iz nebes.

Ivan Kač.

Loterijne številke.

Trst 28. jan. 1899:	62, 33, 16, 55, 52
Linc " " "	12, 34, 68, 72, 88

Krščansko dobro delo, zraven pa še sreča!

Iščejo se v vsaki fari zanesljive osebe, možki ali ženske, trgovci in drugi, ki bi hoteli za dobro plačilo prodajati srečke (lose) za zidanje nove farne cerkve pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Kdor bi hotel razpečavati srečke, naj naznani farnemu uradu sv. Magdalene v Mariboru svojo addresso in koliko sreček želi. Več se mu bo potem pismeno naznanilo. (Srečke so po eni kroni. Dobitki so 1 par težkih volov, dve molzni kravi, 10 polovnjakov dobre starine itd. Srečkanje bo 15. maja tega leta; izsrečkane številke in dobitki se bodo hitro po 15. maju objavili v „Slov. Gosp.“)

Hennebergova svila

meter 45 kr. do 14 gld. 65 kr., pristna le tedaj, ako se naroči naravnost v mojih tovarnah; črna, bela in barvana; tkanine, barve in vzorci po najnovejši šegi. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Henneberg-ova tovarna za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Dobra, varčna kuhinja.

Maggi-jevo juhino sladilo je edino, ki more v trenutku močno napraviti vsako juho in vsako slabotno pomako; — le nekaj kapljic zadostuje. Dobiva se v originalnih steklenicah od 50 vinarjev naprej v vsaki delikatesni, kolonijalni in špecarijski prodajalnici in drogerijah. Originalne steklenice se zopet po ceni napolnjujejo z Maggi-jevim juhinim sladilom.